

Rol van de vakbonden bij de organisatie van examens

1. Voorleggen van examenreglementen aan de representatieve vakbonden

1..1. Reglementaire bepalingen

Als gevolg van artikel 3, 1° van het koninklijk besluit van 29 augustus 1985¹ moet over de examenreglementen onderhandeld worden in het bevoegde onderhandelingscomité.

Luidens artikel 3, 1° van het koninklijk besluit van 29 augustus 1985 wordt als grondregeling beschouwd, "de voorwaarden waaraan men moet voldoen om als personeelslid te worden aangeworven, tot de stage toegelaten of benoemd, met inbegrip van de deelnemingsvoorwaarden voor de eventueel eraan voorafgaande vergelijkende examens, examens of proeven en de regels volgens welke de examens worden georganiseerd en de examenprogramma's worden vastgesteld".

In het verslag aan de Koning wordt nog het volgende verduidelijkt. Over "de regels volgens welke examens worden georganiseerd en de examenprogramma's worden opgesteld" dient eveneens onderhandeld te worden; hiermee worden bijvoorbeeld bedoeld de vaststelling van de graden waarvoor wervingsexamens worden georganiseerd, de mogelijkheid om vergelijkende wervingsexamens al dan niet met inzet te organiseren, of nog de voorschriften betreffende de rangschikking van de geslaagden, maar ook, voor zover deze aangelegenheden op algemene reglementaire wijze zijn geregeld, de wijze van bekendmaking van de examens, de manier van oproep van kandidaten, het bepalen van het aantal, de volgorde en de inhoud van de proeven, de mondelinge of schriftelijke afname, de wijze van kennisgeving van de resultaten.... Uiteraard wordt over de concrete, materiële organisatie en de afwikkeling van de examenprocedures niet onderhandeld.

1..2. Toepassing bij de Vlaamse overheid

Om te vermijden dat het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap en Vlaams gewest overstelpt zou worden met aanvragen tot onderhandeling over examenreglementen werden er in het Sectorcomité XVIII bepaalde afspraken gemaakt.

Zo werd in het protocol nr. 161.464 d.d. 2/2/2001 m.b.t. het examenstramien voor aanwerving- en loopbaanexamens: voorlegging individuele examenprogramma's volgende procedureverloop vastgesteld:

“

---

¹ KB van 29/8/1985 tot aanwijzing van de grondregelingen in de zin van artikel 2,§1,1° van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel

1. Elk ontwerp van examenprogramma zal worden voorgelegd aan de representatieve vakbonden per mail of per fax met een afschrift aan het kabinet van de Vlaamse minister bevoegd voor ambtenarenzaken.
2. Na het doorsturen van het ontwerp van examenprogramma op dag X reageren de representatieve vakbonden uiterlijk op dag X+4 op het voorgestelde examenprogramma. Zij sturen hun bemerkingen aan het afdelingshoofd van de afdeling Wervingen en Personeelsbewegingen.

Volgende werkwijze wordt hierbij gevolgd:

- de representatieve vakbonden hebben geen bemerkingen → het examenprogramma is goedgekeurd;
- de representatieve vakbonden hebben (eerder technische) bemerkingen → het examenprogramma wordt aangepast en opnieuw doorgestuurd, waarna deze vakbonden hun akkoord meedelen uiterlijk op dag X+6;
- de representatieve vakbonden hebben fundamentele bemerkingen → het examenprogramma wordt geagendeerd op de eerstvolgende vergadering van het Sectorcomité XVIII.

”

Dit protocol met examenstramien was destijds van toepassing op de diensten van de Vlaamse regering (ministerie + wetenschappelijke instellingen) en sommige Vlaamse openbare instellingen voor examens die georganiseerd werden door SELOR. In de andere Vlaamse openbare instellingen werden de examenreglementen aan de vakbonden voorgelegd in de overlegcomités van de betrokken instellingen.

2. Aanwezigheid van de vakbonden als waarnemer bij de examens

2.1. Reglementaire bepalingen

De prerogatieven of voorrechten van de vakbonden werden vastgesteld in de artikelen 16 en 17 van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en vakbonden van haar personeel en in de artikelen 9 tot 15 van het uitvoeringsbesluit van 28 september 1984.

Luidens artikel 17, 3° van de wet van 19 december 1974 mogen de representatieve vakbonden aanwezig zijn op de vergelijkende examens en op de examens welke voor de personeelsleden worden georganiseerd onverminderd de prerogatieven van de examencommissies.

Luidens artikel 14 van het koninklijk besluit van 28 september 1984 “heeft iedere representatieve vakorganisatie het recht om zich door een afgevaardigde te laten vertegenwoordigen in de examencommissie van elk examen of vergelijkend examen voor werving van personeelsleden, alsook in de examencommissie van elk vergelijkend examen, van elke proef of van elk examen georganiseerd voor de personeelsleden dat ze vertegenwoordigt.

De afgevaardigde moet zich onthouden van iedere bemoeiing met het normale verloop van het vergelijkende examen, van de proef of van het examen, en mag niet

deelnemen aan de beraadslaging van de examencommissie. Hij mag geen kennis nemen van de notulen van de verrichtingen, noch een afschrift ervan ontvangen. Hij mag echter zijn opmerkingen over het verloop van het vergelijkende examen, van het examen of de proef doen aantekenen in een bijlage bij de notulen”.

In het verslag aan de Koning bij art. 3,1° van het KB van 29/8/1985 staat het volgende: " Het gebruik van de termen " vergelijkende examens, examens of proeven" is overgenomen van art. 14 van het KB van 29/8/1984. Op die manier heeft men elke soort onderzoek of test - mondeling of schriftelijk, praktisch enz., onder welke benaming dan ook - bedoeld, waarbij het tot een ondervraging van de kandidaten komt."

Uit voorgaande blijkt dat het vakbondsstatuut een zeer ruime interpretatie geeft aan de woorden "examens, proeven, testen....": *"Op die manier heeft men elke soort onderzoek of test - mondeling of schriftelijk, praktisch enz., onder welke benaming dan ook - bedoeld, waarbij het tot een ondervraging van de kandidaten komt."*

Dus in principe moeten de representatieve vakbonden ook uitgenodigd worden voor assessmentproeven, computergestuurde proeven, cases, interviews.

De bedoeling van dit prerogatief bestaat er in de vakbonden in staat te stellen een controle uit te oefenen op de regelmatigheid en de objectiviteit van de examens en op de gelijke behandeling van elke kandidaat.

Aan de uitoefening van dit voorrecht zijn echter duidelijke grenzen vastgesteld. De uitoefening ervan is beperkt tot het *aanwezig zijn van een vakbondsafgevaardigde tijdens de eigenlijke examens, vergelijkende examens of proeven*. De examenvragen mogen dus niet aan de afgevaardigden worden meegedeeld vóór het begin van de examens. De afgevaardigden mogen evenmin deelnemen aan de voorbereidende werkzaamheden van de examens en mogen evenmin deelnemen aan de beraadslaging van de examencommissie. De notulen van de beraadslaging worden niet aan de vakbonden of hun afgevaardigden meegedeeld. Tijdens de examens mogen de vakbondsafgevaardigden niet tussenkomen in het normale verloop ervan en mogen zij geen contact hebben met de kandidaten.

De keuze van de persoon die de vakbond afvaardigt tijdens de examens behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de betrokken vakbond. De overheid mag geen beperkingen leggen op deze bevoegdheid van de vakbond door bijzondere voorwaarden te stellen. Het wraken van een vakbondsafgevaardigde is ook niet toegelaten.

2..2. Toepassing bij de Vlaamse overheid

Voor de Vlaamse overheid zijn volgende vakbonden representatief: de Algemene Centrale der Openbare Diensten, de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten en het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt.

De Vlaamse overheid (administratie + voormalig kabinet AZ) is echter geen voorstaander om ook waarnemers van de representatieve vakbonden uit te nodigen op selectie-interviews, assessments..... Als voornaamste reden wordt de privacy van de kandidaten ingeroepen.

Daartegenover moet wel vastgesteld worden dat uit de bovenvermelde bepalingen van het vakbondsstatuut blijkt dat de federale overheid een ruime interpretatie gegeven heeft aan het begrip "examens" en dat in de geest van het vakbondsstatuut de vakbonden wel zouden moeten uitgenodigd worden op de bovenvermelde proeven. Hierbij wordt elke soort onderzoek of test - mondeling of schriftelijk, praktisch enz., onder welke benaming dan ook - bedoeld, waarbij het tot een ondervraging van de kandidaten komt.

Bron: nota aan de Vlaamse minister van Bestuurszaken d.d. 6 juli 2007